

Іванова А.В.

аспірант,

Українська інженерно-педагогічна академія

ХАРАКТЕРИСТИКА СТРУКТУРИ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ІНЖЕНЕРА-ПЕДАГОГА ТРАНСПОРТНОГО ПРОФІЛЮ

Розвиток і ефективне існування будь-якої країни на сучасному етапі є неможливим без постійного удосконалення і розвитку транспортної мережі. Стрімкий розвиток галузі автотранспорту, поява великої кількості різноманітних моделей автомобілів та новітнє устаткування автотранспортних підприємств висувають нові вимоги до професійної підготовки фахівців цієї галузі народного господарства. Фахівці з експлуатації та ремонту автомобілів є одними із найбільш затребуваних представників професій на ринку праці. Рівень їхньої кваліфікації прямо пропорційно впливає на якість наданих послуг.

Не можна не погодитися з твердженням про те, що «рівень кадрового забезпечення є визначальним фактором розвитку промислових підприємств» [1, с. 145]. Перебуваючи в стані зростаючої конкуренції, відчуваючи на собі швидке оновлення технологій, зрозуміло, що підприємства вимушені спрямовувати інвестиції в розвиток людських ресурсів, до складу яких входять і кваліфіковані робітничі кадри.

У зв'язку з цим, підвищені вимоги висуваються до інженерів-педагогів, які забезпечують і відповідають за якість професійної підготовки майбутніх фахівців технічного (виконавчого) рівня. Це спричиняє пошук шляхів модернізації відповідно до нових умов інженерно-педагогічної освіти з позицій забезпечення її якості з підготовки інженерно-технічних кадрів для економіки країни. Підготовка кваліфікованих фахівців для викладання профільних загальнотехнічних і спеціальних дисциплін у системі професійної освіти – одне з найважливіших завдань, які постали перед закладами вищої інженерно-педагогічної освіти.

У зв'язку з запровадженням компетентнісного підходу до професійної підготовки, задекларованому в провідних нормативних документах (закони «Про вищу освіту», «Про професійно-технічну освіту»), що регламентують освітній процес, зміст підготовки має бути спрямованим на задоволення потреб у формуванні відповідних компетентностей фахівця. Логічним стає відповідь на питання про те, чого слід навчати сьогоденного студента, якими способами діяльності як здатностями він має оволодіти на етапі його підготовки до виконання в майбутньому професійних функцій. У цілому ж, результатом має виступати сформована фахова компетентність майбутнього фахівця як його здатність в подальшому виконувати належним чином покладені на нього професійні функції.

Це спричинило пошук шляхів удосконалення змісту освіти, а також пошук нових, удосконалення й адаптацію існуючих ефективних технологій реалізації освітніх програм. Компетентнісно-орієнтована інженерно-педагогічна освіта дозволяє цілеспрямовано формувати наукові та професійні знання, вміння та навички інженерів-педагогів, а також забезпечувати їхню комплексну

підготовку як представників відповідної професійної галузі і сучасних всебічно розвинених особистостей – представників суспільства і держави.

Ураховуючи комплексну мету професійної підготовки майбутнього фахівця в закладі вищої освіти його компетентності поділяються на інтегральні, загальні та спеціальні (фахові). *Інтегральна компетентність* як здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в інженерно-педагогічній діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності створюють підґрунтя для майбутньої професійної діяльності (знання предметної області та розуміння професійної діяльності), зокрема й завдяки здатностям, які передбачаються в людини з вищою освітою незалежно від фаху: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово у професійній діяльності; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми здатність працювати в команді; здатність до міжособистісної взаємодії; здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети; визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Ураховуючи, що за спеціальністю «Професійна освіта (транспорт)» готують фахівців для викладацької діяльності у системі професійної освіти в галузі транспорту, у закладах вищої освіти різних рівнів акредитації, а також для інженерної, керівної та організаційної діяльності у сфері експлуатації автомобільного транспорту, важливим елементом постають спеціальні (фахові) компетентності. Зважаючи на те, що випускники отримують комплексну (інженерну і педагогічну освіту) і подвійну кваліфікацію, оскільки професія інженера-педагога поєднує знання і творчість, науку і мистецтво, інженерний фах і педагогічну майстерність, вміння працювати з технікою і взаємодіяти з людьми, фахом, компетентності мають відбивати всі здатності, зумовлені особливостями професійної діяльності. Так, *спеціальні (фахові, предметні) компетентності* включають окреслені у стандарті знання: в галузі технічної експлуатації, ремонту, діагностування та сервісного обслуговування автомобілів; конструювання двигунів і автомобілів; виробництво та ремонт машин і механічного устаткування, двигунів і турбін, елементів для механічних передач, технічне обслуговування та ремонт автомобілів. Крім цього, важливе місце належить педагогічним компетентностям як здатностям забезпечити формування професійних знань, умінь, навичок, а також особистісних характеристик у майбутніх техніків автотранспортної галузі, тобто їхньої професійної компетентності [2].

Отже, проблема визначення структури і характеристика компетентностей інженерів-педагогів транспортного профілю постає однією з ключових у системі реалізації якісної інженерно-педагогічної освіти.

Список використаних джерел:

1. Жук І.Л. Підготовка робітничих кадрів на виробництві: ретроспективний аналіз та оцінка сучасних тенденцій. *Демографія та соціальна економіка*. 2014. № 2 (22). С. 145-154.

2. Тихонова Л.В. Проблема формирования профессиональной компетентности будущих техников автотранспортной отрасли. *Человек и образование: Академ. вестник Института пед. образования и образования взрослых РАО*. 2015. № 2(43). С. 118-121.

Клименко С.І.

*кандидат педагогічних наук,
Таврійський національний університет
імені В.І. Вернадського*

ВИМОГИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ-СЛОВЕСНИКА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ

У ХХІ столітті роль у вирішенні
глобальних проблем належить освіті
(А.Д. Сахаров)

Планова перебудова освіти
потребує майстра і не виконується
сліпим інстинктом
(М.П. Драгоманов)

Майстрами не народжуються,
ними стають
(Платон)

Сучасні підходи до підготовки вчителів мовного профілю обумовлені рядом вимог до комунікативної та соціокультурної компетенції учнів, адже згідно з новою національною доктриною, вчитель як ніхто інший виконує місію носія мови та культури в масі. «Учитель української мови і літератури третього тисячоліття – це дослідник: йому важливо добре орієнтуватися в широкій фаховій інформації, знати сучасні наукові концепції, вміти залучати до наукового пошуку учнівську молодь» [1, с. 6].

Актуальність та доцільність дослідження викликана змінами в культурно-освітньому житті українців. Продиктована національною доктриною з розбудови та розвитку освіти в Україні щодо «забезпечення можливостей самовдосконалення особистості», відтак, формування інтелектуального потенціалу як найвищої цінності нації» [4, с. 6]. Завдання вчителя-словесника – не лише навчити ідеальному мовленню та письму, а дати ті змістовні знання, що сприятимуть розвитку особистості в соціумі.

Оскільки зміст професійної компетентності вчителя розглядається як: певна сукупність особистісних якостей; що проявляється в єдності його професійної та загальної культури, тож питання самоосвіти педагога будемо вважати одним із найважливіших у ХХІ сторіччі.

І справді, «Потребує зміни сам зміст навчання. Треба чіткіше та однозначніше визначити фундаментальні знання в різних сферах вивчення людини і світу, сепарувати їх від надмірної інформаційної складової, що має виконувати роль ілюстративного супроводження пізнавального процесу. З урахуванням людиноцентристських тенденцій треба, не зменшуючи